

Helsingin seudun MAL-suunnitteluprosessin kehittäminen

Esitelty HSYK:ssä 3.4.2025 /
Heikki Salmikivi, yksikön päällikkö, HKI
MAL-maankäyttöryhmän pj

Helsinki

Tausta

- MAL-suunnittelu on ollut järkevä työkalu edistää Helsingin seudun kestäväää kasvua ja yhteistyötä. **Suunnitteluprosessi ja siihen liittyvä päätöksentekorakenne ovat kuitenkin vuosien saatossa muotoutuneet monimutkaisiksi.**
- Pääkaupunkiseudun kaupungit arvioivat asiaa osaltaan keväällä 2024 ja syksyn 2024 aikana pääkaupunkiseudun kaupungit ja Kuuma-kunnat arvioivat yhdessä MAL-prosessin kehittämistarpeita. Asiaa on käsitelty seudun kuntajohtajien neuvottelukunnan kokouksissa syksyllä 2024 sekä keväällä 2025 ja asiasta on myös käyty kuntakohtaista keskustelua.
- **MAL-suunnitelman ja suunnitteluprosessin roolia kirkastetaan, MAL-suunnitteluprosessia kevennetään ja suunnitelmasta tehdään nykyistä fokusoidumpi ja lyhyempi.** Lisäksi esiin on noussut tarve tehostaa HSL:n ohjausta ja osittain myös selkeyttää suunnitteluprosessiin liittyvää päätöksentekoa.

MAL-suunnitelman ja –prosessin kehittäminen

- ***MAL-suunnitelman päivitys*** aloitetaan seuraavan kerran vuodenvaihteessa 2025/2026 → lausunnoille 2027 alkupuoli
- ***Prosessissa keskitytään strategiseen tasoon*** ja luodaan visio, mihin suuntaan seutua halutaan kehittää. MAL-suunnitelman pituutta rajataan noin 15 sivuun.
- ***Kunta- ja kaupunkikohtaisia prioriteetteja ja tavoitteita on hyvä sisällyttää kunnan omaan strategiaan***, mikäli kunta katsoo tämän tarpeelliseksi.
- ***MAL-prosessi käynnistyy kuntien ja kaupunkien ylimpien johtojen (Helsingin seudun 14 kunnan- ja kaupunginjohtajat) aloitusneuvottelulla***, jossa pyritään muodostamaan yhteinen lähtökohta ja valmistelun pääasialliset painotukset ennen varsinaisen suunnitelmatyön ja valmistelun käynnistämistä. Aloitusneuvottelua varten valmistelijat koostavat yhteen kuntien kootut keskeiset MAL-tavoitteet.
- ***Kunnan- ja kaupunginjohtajien ehdotus MAL-suunnittelun lähtökohdista ja painotuksista käsitellään Helsingin seudun yhteistyökokouksessa*** (HSYK), joka päättää painotusten ohella valmisteluprosessin aikatauluista ja tarvittaessa organisoitumisesta sekä valmisteluun osallistujista.
- **Liikenteen osalta tarkempi lakisääteinen on oma dokumenttinsa** ja MAL-suunnitelman liiteaineistoa.

Prosessin tiivistäminen

8) Jälkiarviointi
ja seuranta

2024

~~1) Puiteohjelma~~

~~2) Nykytila ja
kehityssuunnat~~

2025

~~3) Visio, tavoitteet ja
mittarit~~

Raskas puiteohjelma- ja tavoite/mittarivaihe jätetään pois. Valmistelu tehdään ed. suunnitelman pohjalta. Kuntastrategioiden pohjalta käydään neuvotteluprosessi, jossa painotukset suunnitelmalle. Lähtökohdat, tavoitteet ja mittarit hyväksytään kun valmistelu käynnistetään.

4) Luonnos
Vaikutusten arviointi
Iterointi

2026

5) Suunnitelma
lausunnoille

2027

6) Päätös

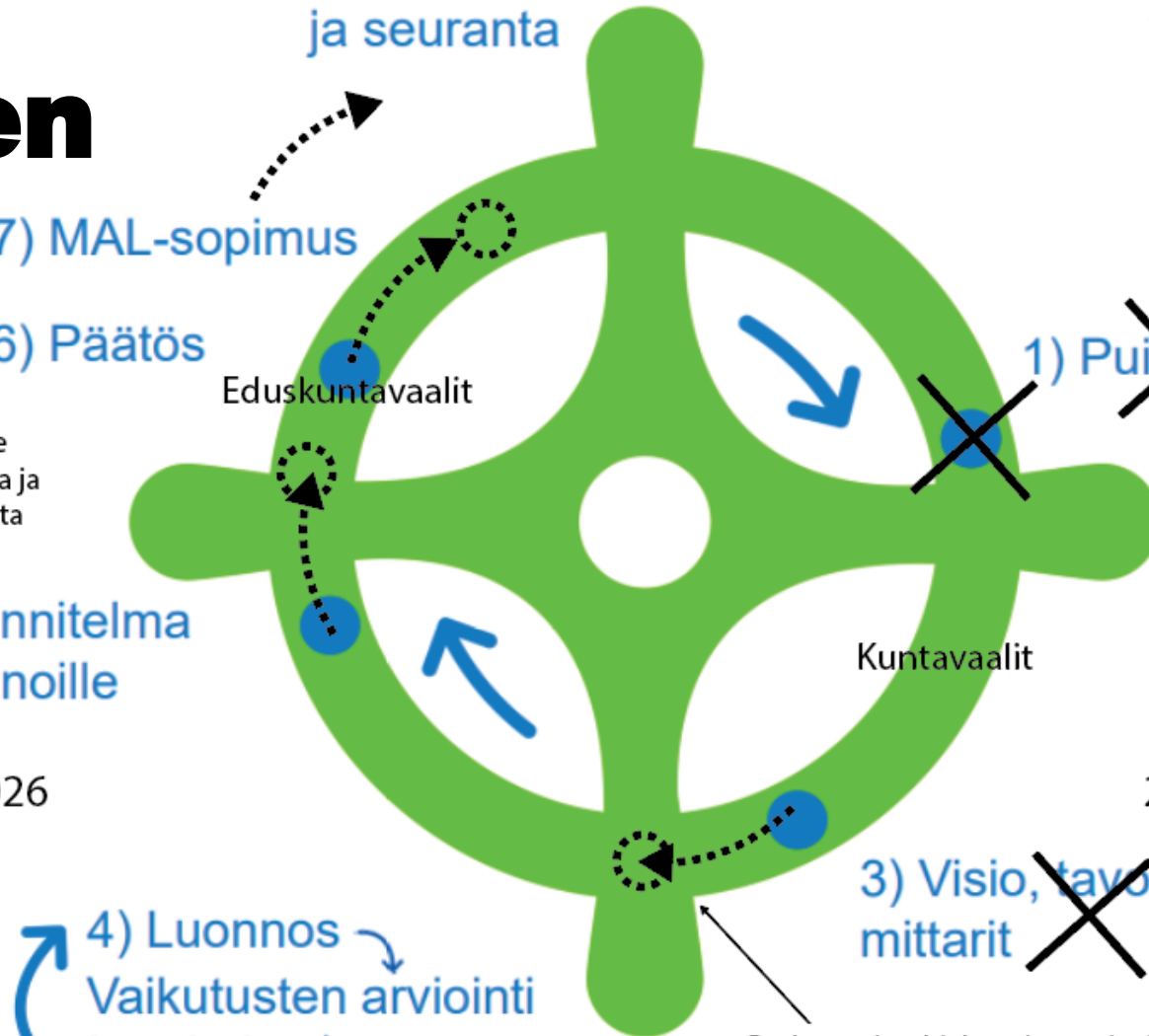
7) MAL-sopimus

Eduskuntavaalit

Kuntavaalit

Suunnitelma tehdään tiivissä aikataulussa vuoden 2026 aikana ja lähetetään lausunnoille vuoden 2027 alussa. Muokkaukset 2027 aikana ja hyväksyntä siten, että hallitusohjelman pohjalta voidaan käydä MAL-neuvottelut.

● Päätöksenteon
hetki

Suunnitelman käsittely

- HLJ syötteet osin kaupunkien omaan strategiatyöhön **syksy -25**
- Kaupunkien strategiat ohjaavat MAL suunnittelua. MAL suunnitelman kokoaminen aloitetaan kaupunkien oman strategiatyön jälkeen **alkuvuosi -26**
- Raportointi KH:lle etenemisestä **vuoden -26 aikana** (kevät &syksy).
- Lisäksi laajempi luottamushenkilöseminaari **vuoden -26 aikana**
- Suunnitelma lähtee lausunnoille (KH:t) **vuoden -27 alussa**.
- Hyväksyntä KH:ssa suunnitelman valmistuttua -> MAL neuvottelut **hallitusohjelman pohjalta**.

HSL:n ohjaus suunnittelussa

- ***Nykyinen laaja MAL-neuvottelukunta muutetaan operatiiviseksi kaupunkien toimialajohdon ryhmäksi.*** Tämä MAL-ohjausryhmä vastaa MAL-prosessin tehokkaasta johtamisesta, tarvittavista seudullisista keskusteluista ja asioiden esittelystä luottamuselimille sekä myös PKS-kaupunginjohtajien / KUUMA-komission informoinnista ja lähettää suunnitelman Helsingin seudun yhteistyökokoukseen. (asia 3)
- ***Edellä mainittu operatiivinen toimialajohdon MAL-ohjausryhmä ohjaa ja ohjeistaa suunnittelua*** ja huolehtii maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän tarkoituksenmukaisesta yhteensovittamisesta suunnitelmassa. Se varmistaa, että suunnitelman sisältö on sellainen, että johtavat viranhaltijat voivat esittää sen hyväksymistä omille luottamuselimilleen.
- ***Liikennejärjestelmätyötä käsittelevä HLJ-toimikunta jatkaa toimintaansa ja ohjaa lakisääteisen liikennejärjestelmätyön laadintaa*** sekä muita nykyisin käsittelyssä olevia asioita. Valtion toimijat ovat jatkossakin edustettuina HLJ-toimikunnassa, koska valtio rahoittaa suuren osan MAL-työn selvityksistä. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on EU:n vaatima SUMP-suunnitelma (sustainable urban mobility plan). HSL:n hallitus hyväksyy liikennejärjestelmäsuunnitelman. Myös HSL-kuntayhtymään kuulumattomat kunnat hyväksyvät LJS/HLJ-suunnitelman. HLJ-toimikunnan puheenjohtaja osallistuu MAL-ohjausryhmän toimintaan varmistaen saumattoman tiedonkulun.

MAL-suunnitelman päätöksenteko

- *Kunnan- ja kaupunginjohtajilla on MAL-prosessin pääomistajuus* ja Helsingin seudun kunnan- ja kaupunginjohtajien neuvottelukunta säilytetään kokoonpanoltaan nykyisenkaltaisena eli siinä on edustus kaikista seudun 14 kunnasta.
- *Operatiivinen johtovastuu MAL-prosessista on em. toimialajohtajien MAL-ohjausryhmällä.*
- *Suunnittelu tehdään kuntien viranhaltijoista kootun MAL-organisaation* ja HSL:n toimesta.
- *Helsingin seudun yhteistyökokous HSYK on merkittävä seudullinen toimija ja se on jatkossakin MAL-suunnitelmasta linjaava seudun yhteinen päätöksentekoelin. HSYK on jatkossa ainoa toimielin, jossa MAL-suunnitelma seudullisesti käsitellään.* Tämä tarkoittaa, että HSL:n hallitus hyväksyy jatkossa vain suunnitelman liitteenä olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman. HSYK:in käsittelyn jälkeen MAL-suunnitelma menee kuntien päätettäväksi, kuten nykyisinkin. Myös MAL-sopimus käsitellään HSYK:issä ennen kuin siitä päätetään kuntien toimielimissä.

MAL-suunnitelman päätöksenteko

- Lisäksi ehdotetaan, että **päätöksentekoa selkeytetään:**
 - Pienentämällä HSYKin **kokoonpanoa** siten, että siinä on jatkossa 1 edustaja/kunta, yhteensä 14 jäsentä. Poliittisen edustavuuden turvaamiseksi nimetään 3 lisäjäsentä, joista 2 tulee pääkaupunkiseudun kaupungeista ja 1 KUUMA-kunnista. Varsinaisille jäsenille ja lisäjäsenille nimetään myös henkilökohtaiset varajäsenet.
 - **Rajaamalla HSYKin tehtäviä** koskemaan MAL-asioiden käsittelyä sekä seudullista edunvalvontaa
 - **Luopumalla kumppanuuskunta-jäsenyyksistä**
- Asiat HSYKille valmistelee seudun kuntien kunnan- ja kaupunginjohtajien neuvottelukunta kuten nykyisinkin. Kunnan- ja kaupunginjohtajien neuvottelukunnalla on sihteeristö, kuten nykyisinkin
- HSYK:in päätöksenteossa pyritään jatkossakin yksimielisyyteen